

AMERICA LATINĂ ȘI ZONA CARAIBILOR

Relațiile UE cu America Latină și zona Caraibilor privesc multiple aspecte și se desfășoară pe mai multe niveluri. UE interacționează cu întreaga regiune prin intermediul summiturilor șefilor de state și de guverne, în timp ce acordurile și dialogul politic stau la baza legăturilor dintre UE și zona Caraibilor, America Centrală, Comunitatea Andină, Mercosur și țările individuale.

TEMEI JURIDIC

- Titlul V (Acțiunea externă a UE) din Tratatul privind Uniunea Europeană;
- Titlurile I-III și V (politica comercială comună; cooperare pentru dezvoltare și ajutor umanitar; acorduri internaționale) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

RELAȚIILE INTERREGIONALE

A. Summiturile

Primul summit dintre UE, America Latină și zona Caraibilor a fost organizat la Rio de Janeiro în iunie 1999 și a instituit un „Parteneriat strategic biregional”. Cel mai recent summit bianual, ce a avut loc în iunie 2015 la Bruxelles, a fost cel de-al doilea dintre UE și Comunitatea Statelor Latino-Americane și Caraibiene (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños, CELAC). Summiturile întăresc legăturile dintre cele două regiuni la cel mai înalt nivel și abordează chestiuni de pe agenda biregională și internațională. Discuțiile s-au axat pe teme ca democrația și drepturile omului, combaterea sărăciei, promovarea coeziunii sociale, a inovării și tehnologiei, mediul și schimbările climatice. Summitul de la Bruxelles a adoptat o scurtă declarație politică, o declarație mai lungă privind diferitele aspecte ale parteneriatului, precum și un „Plan de acțiune” UE-CELAC, ce are la bază prioritățile stabilite cu ocazia recentelor summituri. Planul stabilește zece domenii prioritare pentru cooperarea biregională:

- știința, cercetarea, inovarea și tehnologia;
- dezvoltarea sustenabilă și mediul, schimbările climatice, biodiversitatea și energia;
- integrarea regională și interconectivitatea pentru promovarea incluziunii și a coeziunii sociale;
- migrația;
- educația și ocuparea forței de muncă pentru promovarea incluziunii și a coeziunii sociale;

- problema globală a drogurilor;
- genul;
- investițiile și antreprenoriatul pentru dezvoltarea sustenabilă;
- învățământul superior;
- securitatea cetățenilor.

Summitul UE-CELAC, care inițial era programat să aibă loc la El Salvador, în octombrie 2017, a fost amânat. Miniștrii de externe din cele două regiuni s-au întâlnit la Bruxelles, în perioada 16-17 iulie 2018. Ei au adoptat o declarație în care pun accentul pe consolidarea cooperării biregionale în cadrul forumurilor mondiale.

B. Dimensiunea parlamentară

Contactele periodice dintre Parlamentul European și deputații din parlamentele din America Latină au început în 1974, odată cu prima din cele 17 conferințe interparlamentare. Acesta a fost primul, și pentru mulți ani singurul, forum de dialog politic instituționalizat între Europa și America Latină. În 2006, Adunarea Parlamentară Euro-Latinoamericană comună („EuroLat”), instituția parlamentară a Parteneriatului strategic biregional, a înlocuit conferințele interparlamentare. EuroLat este un forum de dezbateri, monitorizare și analizare a tuturor aspectelor legate de parteneriat. Acesta are 150 de membri: 75 din partea Parlamentului European și 75 din partea parlamentelor subregionale latino-americane, inclusiv Parlatino (Parlamentul Latinoamerican), Parlandino (Parlamentul Andin), Parlacen (Parlamentul Central-American), Parlasur (Parlamentul Mercosur) și Congresele din Chile și Mexic. Începând cu 2006, EuroLat a organizat 11 sesiuni plenare ordinare, cea mai recentă având loc în septembrie 2018.

RELAȚIILE CU SUBREGIUNILE

A. America Centrală (Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua și Panama)

Relațiile cu țările Americii Centrale s-au dezvoltat având la bază „Dialogul de la San José”. Lansat în 1984, dialogul a continuat și s-a lărgit, ajungând să includă chestiuni referitoare la dezvoltarea economică și socială, migrație și securitate. În urma primelor două acorduri de cooperare încheiate în 1985 și 1993, în 2003 a fost semnat un acord privind dialogul politic și cooperarea, care a introdus un număr de domenii noi de cooperare. Un acord de asociere, primul acord interregional de acest tip încheiat de UE, a fost semnat în iunie 2012 și ratificat de Parlamentul European în decembrie 2012. Acesta instituie obiectivul dezvoltării unui parteneriat politic privilegiat bazat pe valori, principii și obiective comune, consolidând drepturile omului, reducând sărăcia, combătând inegalitățile, prevenind conflictele și încurajând buna guvernare, securitatea, integrarea regională și dezvoltarea sustenabilă. De asemenea, acordul de asociere liberalizează comerțul cu produse industriale și din pește și elimină majoritatea tarifelor aplicate comerțului agricol. Capitolul comercial din cadrul acordului a intrat provizoriu în vigoare în cursul anului 2013 (la date diferite pentru țări diferite). O comisie parlamentară de asociere, compusă din deputați în PE

și din membri ai Parlamen și ai parlamentelor naționale din Costa Rica și Panama, va monitoriza implementarea acordului.

B. Comunitatea Andină (Bolivia, Columbia, Ecuador și Peru)

UE întreține contacte regulate cu țările andine din 1969, când s-a constituit Grupul andin (denumit ulterior Comunitatea Andină). Primul acord de cooperare a fost semnat în 1983, urmat, în 1993, de un acord-cadru de cooperare mai larg. În decembrie 2003, cele două regiuni au încheiat un acord de dialog politic și cooperare, care a introdus noi domenii de cooperare, dar care nu a intrat încă în vigoare. Negocierile privind un acord de asociere au început în iunie 2007 și au condus în cele din urmă la un acord comercial multipartit cu Peru și Columbia în martie 2010. Acordul comercial, semnat în iunie 2012 și ratificat de Parlamentul European în decembrie 2012, a intrat în vigoare la 1 martie 2013 pentru Peru și la 1 august 2013 pentru Columbia. Acordul prevede liberalizarea totală a comerțului cu produse industriale și din pește pe o perioadă de zece ani (majoritatea tarifelor urmând a fi eliminate la intrarea sa în vigoare) și crește accesul la piețe pentru produsele agricole. Acordul acoperă achizițiile publice, investițiile, drepturile omului și standardele de mediu și pentru forța de muncă. Ecuadorul a aderat la acordul comercial la 1 ianuarie 2017.

C. Mercosur (Argentina, Brazilia, Paraguay și Uruguay)

UE și Piața Comună a Sudului (Mercado Común del Sur, Mercosur), înființată în 1991, au întreținut relații instituționale din 1992. În 1995, au semnat un acord-cadru interregional, care instituie dialogul politic regulat și prevede obiectivele și modalitățile de cooperare comercială și economică, inclusiv în domeniul promovării investițiilor, al transporturilor, mediului și științei și tehnologiei.

În 1999 au fost lansate negocierile pentru un acord de asociere, incluzând dialogul politic, cooperarea și liber schimbul. Suspendate în 2004, negocierile au fost reluate în 2010, punând accentul pe capitolele politice și de cooperare, precum și pe partea „normativă” a capitolului comercial (reguli de origine etc.), dar s-au blocat din nou în 2012. Cu toate acestea, după ce părțile și-au reafirmat angajamentul de a ajunge la un acord, în mai 2016 au efectuat un schimb de oferte privind accesul pe piață al bunurilor, serviciilor și achizițiilor publice, și negocierile au demarat din nou. În ciuda angajamentului celor două părți, obiectivul acestora de a ajunge la un acord cu privire la un acord de asociere până la sfârșitul anului 2017 nu a fost îndeplinit, iar negocierile vor continua în cursul anului 2018. În repetate rânduri, Parlamentul European și-a exprimat sprijinul pentru un acord ambițios și echilibrat, care ține cont de sensibilitățile sectoarelor economice ale ambelor regiuni.

D. Zona Caraibilor

UE a întreținut în mod tradițional relații puternice cu zona Caraibilor. Acest lucru își are în mare parte originea în prezența colonială a țărilor europene în această regiune; multe sunt încă prezente prin țările și teritoriile de peste mări (TTPM). Relațiile UE-zona Caraibilor poartă amprenta diferitelor cadre instituționale suprapuse. Cele mai importante sunt Acordul de la Cotonou, semnat în 2000 cu 79 de țări din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP) și Acordul de parteneriat economic UE-Cariforum (APE), semnat în 2008. Principalul partener pentru dialogul biregional cu UE este Cariforum. Dintre cei 16 membri ai organizației, 14 – Antigua și Barbuda, Bahamas, Barbados,

Belize, Dominica, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, St. Kitts și Nevis, St. Lucia, St. Vincent și Grenadine, Suriname și Trinidad și Tobago – sunt membri ai Comunității Caraibilor (Caricom). Republica Dominicană (semnatară a Acordului de la Cotonou și a APE) și Cuba, care deține un statut special, sunt, de asemenea, membre.

Din noiembrie 2012, relațiile UE-zona Caraibilor s-au desfășurat sub egida Strategiei comune de parteneriat UE-zona Caraibilor (JECS), care oferă un cadru structurat pentru un dialog și o cooperare mai largi și mai profunde. Strategia prezintă cinci domenii prioritare: cooperarea și integrarea regionale, reconstrucția în Haiti, schimbările climatice și dezastrelor naturale, criminalitatea și securitatea, precum și acțiunea comună în cadrul forumurilor biregionale și multilaterale, și aspectele globale.

Relațiile interparlamentare constituie o parte importantă a legăturilor UE-zona Caraibilor. Pe lângă întâlnirile regionale de specialitate și Adunarea interparlamentară comună largită ACP-UE, APE 2008 a instituit o Comisie parlamentară mixtă Cariforum-UE pentru a monitoriza implementarea acordului. Comisia s-a reunit de trei ori, cel mai recent în perioada 31 octombrie - 1 noiembrie 2017 în Trinidad și Tobago.

RELAȚIILE CU ȚĂRI INDIVIDUALE

A. Mexic

Mexic și UE au întreținut relații diplomatice din 1960. În urma unui acord de cooperare în 1975 și a unui acord-cadru de cooperare mai cuprinzător în 1991, UE și Mexic au încheiat în 1997 primul acord de parteneriat al UE cu o țară din America Latină. Acordul de parteneriat economic, de coordonare politică și de cooperare (cunoscut ca „acordul global”) a instituționalizat dialogul politic și a extins cooperarea la o serie mai largă de domenii, inclusiv democrația și drepturile omului. Acordul a creat, de asemenea, zona de liber schimb UE-Mexic. Negocierile cu Mexicul vizând modernizarea „acordului global”, care au început în mai 2016, au condus la 21 aprilie 2018 la un „acord de principii” în cazul capitolelor comerciale unui acord actualizat.

Parteneriatul strategic instituit în 2009 a consolidat și mai mult legăturile cu Mexic – singura țară cu care UE are atât un acord de asociere, cât și un parteneriat strategic. Parteneriatul, expresie a recunoașterii de către UE a rolului politic și economic tot mai important al Mexicului la nivel mondial, are un dublu obiectiv: consolidarea cooperării și a coordonării UE-Mexic la nivel multilateral privind chestiunile globale, precum și o mai mare impulsivitate politică a relațiilor și inițiativelor bilaterale. În cadrul parteneriatului strategic, au avut loc trei summituri UE-Mexic, cel mai recent în iunie 2015. Există dialoguri periodice la nivel înalt între UE și Mexic cu privire la multe aspecte, inclusiv drepturile omului, securitatea și asigurarea respectării legii, aspectele economice, mediul înconjurător și schimbările climatice. Comisia parlamentară mixtă UE-Mexic a monitorizat implementarea acordului global începând cu 2005.

B. Chile

Primul acord-cadru de cooperare cu Chile a fost semnat în 1990 după reinstaurarea democrației în Chile. În 1995 a fost stabilit un dialog politic regulat. După semnarea unui acord-cadru de cooperare mai cuprinzător în 1996, UE a încheiat un acord de asociere cu Chile în 2002. Acordul conține trei părți: un capitol dedicat dialogului politic, incluzând participarea societății civile, a Parlamentului European și a Congresului din

Chile, un capitol dedicat cooperării, care a stabilit o serie de domenii pentru cooperare, în vederea promovării unei dezvoltări economice, sociale și de mediu sustenabile și un capitol dedicat creării unei zone de liber schimb pentru mărfuri și servicii. Negocierile pentru actualizarea acordului de asociere au început în noiembrie 2017.

Comisia parlamentară mixtă UE-Chile a monitorizat implementarea acordului de asociere începând cu 2003.

C. Brazilia

În 1960, Brazilia a devenit primul stat sud-american care a recunoscut Comunitatea Economică Europeană (CEE) și a stabilit o reprezentanță permanentă la Bruxelles. În anii următori, au fost semnate diferite acorduri de cooperare. Odată cu consolidarea democrației în Brazilia, relațiile bilaterale au progresat, conducând la semnarea, în 1992, a unui acord-cadru de cooperare mai larg. De atunci, relațiile cu Brazilia au continuat să se consolideze, reflectând rolul economic și politic tot mai important al acestei țări la nivel mondial. În 2007, UE și Brazilia au instituit un parteneriat strategic. Începând cu 2007, s-au organizat șapte summituri UE-Brazilia, cel mai recent în februarie 2014. Un Plan de acțiune comun pentru perioada 2012-2014 a prevăzut un program de activități dedicate întăririi parteneriatului în cinci domenii: pacea și securitatea; parteneriatul economic, social și de mediu pentru promovarea dezvoltării sustenabile, cooperarea regională, știința, tehnologia și inovarea, precum și contactele interumane directe. Parteneriatul strategic UE-Brazilia prevede, de asemenea, un dialog regulat între Congresul Național al Braziliei și Parlamentul European.

D. Cuba

Până de curând, Cuba era singura țară din regiune care nu semnase un acord de cooperare sau de asociere cu UE. Cu toate acestea, negocierile în vederea încheierii unui Acord de dialog politic și de cooperare (ADPC) au început în aprilie 2014 și s-au încheiat cu succes la 11 martie 2016. Acordul a fost semnat la 12 decembrie 2016 și a fost ratificat de către Parlamentul European la 5 iulie 2017. Acesta va intra în vigoare după ce va fi fost ratificat de toate statele membre ale UE. Acordul are trei capitole principale: dialogul politic, cooperarea și dialogul privind politicile sectoriale și comerțul. Relațiile dintre UE și Cuba au fost, de asemenea, întărite în alte domenii, spre exemplu prin intermediul mai multor vizite la nivel înalt, precum și prin relansarea unui dialog politic oficial.

Jesper Tvevad
05/2019

